

SYSTEM OCENIANIA DO KLASY 4 - 7:

1. Ogólne zasady oceniania

Nieodłącznym elementem procesu kształcenia jest ocenianie. Ocena osiągnięć uczniów jest bardzo ważna, gdyż daje zarówno nauczycielowi, jak i uczniowi informację o wynikach ich pracy. Ocenianie w szkole reguluje zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. Oto kilka zapisów z tego dokumentu:

§ 2.2. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę.

§ 3.1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych i zachowania ucznia odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego.

§ 3.2. Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu:

- 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
- 2) udzielanie uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
- 3) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
- 4) dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia;
- 5) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

§ 4.1 Nauczyciele na początku roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o:

- 1) wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych (semestralnych) ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.
- 2) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów.
- 3) warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.

§ 5.1. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).

2) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępnione do wglądu uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom).

§ 7. Przy ustalaniu oceny z wychowania fizycznego, techniki, plastyki, i muzyki należy w szczególności brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć.

§ 17.8. Egzamin klasyfikacyjny z plastyki, muzyki, informatyki, technologii informacyjnej i wychowania fizycznego ma przede wszystkim formę zadań praktycznych.

Nauczyciel jest zobowiązany do przekazania uczniom wymagań programowych, których spełnienie będzie oceniane oraz form i sposobów ich egzekwowania, dlatego ważne jest stworzenie przedmiotowego systemu oceniania.

2. Ocena z muzyki

Szczególnie trudne jest ocenianie uczniów z przedmiotów artystycznych. Stosowanie ogólnie przyjętych zasad może wywoływać negatywne postawy czy kompleksy. Dlatego też w przypadku muzyki należy brać pod uwagę indywidualne możliwości rozwoju muzycznego każdego dziecka. Ocena powinna odnosić się nie do uzdolnień, ale do osiągnięć ucznia. Każdy w zakresie swoich indywidualnych możliwości dzięki pracy i zaangażowaniu może się rozwijać.

Przezwyciężanie trudności i aktywna postawa na lekcjach powinny stanowić podstawę do oceny. Takie podejście nauczyciela do pracy ucznia może stać się czynnikiem mobilizującym i niemal całkowicie wyeliminować oceny negatywne. Przedmiot muzyka zawiera w sobie bogactwo form aktywności – śpiew, grę na różnych instrumentach, ruch z muzyką, formy twórczości, słuchanie utworów oraz wzbogacanie wiedzy z zakresu kultury muzycznej – co pozwala na zapewnienie sukcesów każdemu z uczniów, niezależnie od uzdolnień.

Oceniane na lekcjach muzyki mogą być:

- ✓ śpiew – intonacja, rytm, dynamika, artykulacja (niedopuszczalne jest odpytywanie z tekstu pieśni, gdyż ma on sens tylko w połączeniu z melodią);
- ✓ gra na instrumentach – odczytanie zapisu nutowego, rytm, sprawność techniczna, umiejętność gry w zespole;
- ✓ ruch z muzyką – rytm, dynamika, ekspresja, estetyka ruchu;
- ✓ twórczość – współpraca w grupie, inwencja, wykorzystanie wiedzy w praktyce;
- ✓ słuchanie utworów – wrażliwość, umiejętność analizy, emocje;
- ✓ zasady muzyki – tylko w powiązaniu z innymi działaniami muzycznymi, np. ze śpiewem i grą na instrumentach;
- ✓ wiedza o kulturze muzycznej – znajomość literatury muzycznej, rozumienie form, charakteryzowanie stylów.

Jeśli uwzględnimy powyższe elementy, ocena pozytywna będzie zależała od postawienia przed uczniem zadania odpowiedniego do jego uzdolnień i aktualnych umiejętności a także, co bardzo ważne, od zaangażowania w pracę na lekcji.

3. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów

A. sprawdzenie opanowania pieśni:

- ✚ śpiewanie pieśni lub jej fragmentu solo;
- ✚ śpiewanie w grupie (2–4 osobowej) pieśni lub jej fragmentu.

B. sprawdzenie opanowania utworu instrumentalnego:

- ✚ zagranie melodii lub jej fragmentu;
- ✚ zagranie akompaniamentu rytmicznego na instrumencie perkusyjnym;
- ✚ zagranie w zespole odpowiedniej partii utworu.

C. sprawdzenie wiedzy z zakresu kultury muzycznej:

- ✚ testy wiadomości;
- ✚ muzyczne ćwiczenia, krzyżówki, zagadki;
- ✚ wypowiedzi na temat słuchanych utworów;
- ✚ przygotowanie materiałów na określony temat do lekcji.

4. Wymagania ustalone przez nauczyciela:

Ustalenie przez nauczyciela wymagań programowych (zgodnych z podstawą programową) ułatwia ocenianie osiągnięć uczniów. Wyróżniamy kilka poziomów wymagań, do których przypisana jest określona ocena szkolna. Za opanowanie wiadomości programowych uczeń powinien mieć możliwość uzyskania pełnej skali ocen (również ocenę celującą).

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- ❖ potrafi bezbłędnie i z właściwą interpretacją zaśpiewać pieśni objęte programem nauczania;
- ❖ umie grać z nut melodii na instrumentach szkolnych;
- ❖ potrafi tworzyć proste formy muzyczne (AB, ABA, rondo, wariacje);
- ❖ rozpoznaje i nazywa style muzyczne;
- ❖ rozpoznaje utwory z poznanej na lekcjach literatury muzycznej oraz podaje nazwiska ich twórców;
- ❖ rozpoznaje aparat wykonawczy w słuchanych utworach;
- ❖ aktywnie uczestniczy w szkolnym życiu muzycznym – konkursach, festiwalach, chórze szkolnym, zespole muzycznym, prowadzeniu gazetki itp.;

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- potrafi bezbłędnie zaśpiewać pieśni objęte programem nauczania;
- umie grać z nut melodie na wybranym instrumencie szkolnym;
- potrafi tworzyć proste akompaniamenty do znanych melodii;
- rozpoznaje utwory muzyczne z literatury obowiązkowej;
- rozpoznaje formy muzyczne i brzmienie instrumentów;
- rozpoznaje polskie utwory ludowe (tańce narodowe i pieśni).

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- potrafi przy pomocy nauczyciela zaśpiewać poznane pieśni poprawnie pod względem muzycznym;
- potrafi zagrać z nut na instrumentach szkolnych proste akompaniamenty lub
- rozpoznaje niektóre instrumenty i formy muzyczne;
- rozpoznaje polski folklor.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- ✓ potrafi przy pomocy nauczyciela zaśpiewać kilka pieśni;
- ✓ potrafi zagrać na instrumentach perkusyjnych akompaniament rytmiczny do piosenki;
- ✓ opanował podstawowe wiadomości z historii muzyki;
- ✓ rozpoznaje brzmienie niektórych instrumentów;
- ✓ rozpoznaje niektóre z polskich tańców narodowych.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- potrafi w grupie zaśpiewać poznaną na lekcji pieśń;
- potrafi wykłaskać proste schematy rytmiczne;
- – zna najwybitniejszych polskich kompozytorów.

Przedstawione powyżej propozycje wymagań są jedynie przykładem. Jeśli uwzględnimy indywidualny rozwój ucznia, zawsze będzie możliwe postawienie pozytywnej oceny. Ogromnie ważna w ocenianiu jest rola nauczyciela – przewodnika po świecie sztuki. Jego nadrzędnym zadaniem jest tak pokierować uczniami na lekcji, by rozbudzić w nich chęć obcowania ze sztuką, rozwinąć wrażliwość muzyczną oraz zachęcić do pokonywania trudności w nauce.

Anita Jasińska